

**w sprawie ustalenia wykazu prac przy których istnieje możliwość wystąpienia
szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego, które muszą być wykonywane
przez co najmniej dwie osoby w celu zapewnienia asekuracji, oraz wykazu prac
szczególnie niebezpiecznych występujących w Urzędzie Gminy Zbójno**

Na podstawie art. 225 §2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (j.t. Dz.U. z 2016 r. poz. 1666 z późn. zm.), §80 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (j.t. Dz.U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650 z późn. zm.) oraz po konsultacjach z pracownikami Urzędu Gminy Zbójno, zarządzam co następuje:

§1. Zarządzenie określa:

- 1) wykaz prac przy których istnieje możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego, które muszą być wykonywane przez co najmniej dwie osoby w celu zapewnienia asekuracji;
- 2) wykaz prac szczególnie niebezpiecznych oraz instrukcję wykonywania tych prac.

§2. Wykaz prac przy których istnieje możliwość wystąpienia szczególnego zagrożenia dla zdrowia lub życia ludzkiego, które muszą być wykonywane przez co najmniej dwie osoby w celu zapewnienia asekuracji obejmuje:

- 1) prace wykonywane w zbiornikach, kanałach, studniach, studzienkach kanalizacyjnych, wnętrzach urządzeń technicznych i w innych zamkniętych przestrzeniach, do których wejście odbywa się przez włazy lub otwory o niewielkich rozmiarach lub jest w inny sposób utrudnione i prace wykonywane w zbiornikach otwartych, które nie pozwalają na bezpośredni kontakt wizualny co najmniej z jednym pracownikiem;
- 2) prace związane z:
 - a) montażem i demontażem studzienek, stacji pomp wodnych i innych urządzeń przy głębokościach większych od 1,5 m,
 - b) odmulaniem i pogłębianiem cieków i zbiorników wodnych;
- 3) prace spawalnicze, cięcie gazowe i elektryczne oraz inne prace wymagające posługiwania się otwartym źródłem ognia w pomieszczeniach zamkniętych albo w pomieszczeniach zagrożonych pożarem lub wybuchem;

- 4) prace wykonywane na wysokości powyżej 2 m w przypadkach, w których wymagane jest zastosowanie środków ochrony indywidualnej przed upadkiem z wysokości;
- 5) prace na drabinie na wysokości powyżej 1,5 m;
- 6) prace w wykopach i wyrobiskach o głębokości większej od 1,5 m;
- 7) prace przy oznakowywaniu i remoncie dróg na odcinkach nie zamkniętych dla ruchu.

§3.1. Wykaz prac szczególnie niebezpiecznych obejmuje:

- 1) roboty budowlane, rozbiórkowe, remontowe i montażowe prowadzone bez wstrzymania ruchu zakładu pracy lub jego części;
- 2) prace w zbiornikach, kanałach, studniach, studzienkach kanalizacyjnych, wnętrzach urządzeń technicznych i w innych zamkniętych przestrzeniach, do których wejście odbywa się przez włazy lub otwory o niewielkich rozmiarach lub jest w inny sposób utrudnione oraz prace przy wykopie o głębokości większej od 1,5 m.
- 3) prace przy użyciu materiałów niebezpiecznych;
- 4) prace na wysokości.

2. Prace szczególnie niebezpieczne wykonywane są pod nadzorem bezpośredniego przełożonego pracowników wykonujących te prace lub pod nadzorem innego pracownika upoważnionego przez bezpośredniego przełożonego.

3. Bezpośredni przełożony, o którym mowa w ust. 2, przed rozpoczęciem wykonywania prac szczególnie niebezpiecznych, jest zobowiązany zapewnić pracownikom odpowiednie środki zabezpieczające oraz udzielić im instruktażu obejmującego w szczególności:

- 1) imienny podział pracy;
- 2) kolejność wykonywania zadań;
- 3) wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy przy poszczególnych czynnościach.

4. Bezpośredni przełożony, o którym mowa w ust. 2, zapewnia aby dostęp do miejsc wykonywania prac szczególnie niebezpiecznych miały jedynie osoby upoważnione i odpowiednio poinstruowane.

§4. Przy wykonywaniu prac, o których mowa w §3 ust.1 pkt 1 (*roboty budowlane, rozbiórkowe, remontowe i montażowe prowadzone bez wstrzymania ruchu zakładu pracy lub jego części*) w miejscach przebywania pracowników zatrudnionych przy innych pracach lub działania maszyn i innych urządzeń technicznych powinny być organizowane w sposób nienarażający pracowników na niebezpieczeństwa i uciążliwości wynikające z prowadzonych robót, z jednoczesnym zastosowaniem szczególnych środków ostrożności, tj.:

- 1) przed rozpoczęciem robót, pracodawca, u którego mają być prowadzone roboty, lub inny upoważniony przez niego pracownik i osoba kierująca robotami powinni ustalić w

podpisanym protokole szczegółowe warunki bezpieczeństwa i higieny pracy, z podziałem obowiązków w tym zakresie;

2) o prowadzonych robotach oraz o niezbędnych środkach bezpieczeństwa, jakie należy stosować w czasie trwania prac, pracodawca lub inny upoważniony przez niego pracownik powinien poinformować pracowników przebywających lub mogących przebywać na terenie prowadzenia robót albo w jego sąsiedztwie;

3) teren prowadzenia robót powinien być wydzielony i wyraźnie oznakowany; w miejscach niebezpiecznych należy umieścić znaki informujące o rodzaju zagrożenia oraz stosować inne środki zabezpieczające przed skutkami zagrożeń (siatki, bariery itp.).

§5.1. Przy wykonywaniu prac, o których mowa w §3 ust.1 pkt 2 (*prace w zbiornikach, kanałach, studniach, studzienkach kanalizacyjnych, wnętrzach urządzeń technicznych i w innych zamkniętych przestrzeniach, do których wejście odbywa się przez włazy lub otwory o niewielkich rozmiarach lub jest w inny sposób utrudnione oraz prace przy wykopie o głębokości większej od 1,5 m*), zwanych dalej zbiornikami, należy przestrzegać następujących zasad:

1) podjęcie i prowadzenie pracy w zbiornikach może nastąpić jedynie na podstawie pisemnego pozwolenia wydanego przez bezpośredniego przełożonego pracowników mających wykonywać tą pracę, którego wzór stanowi załącznik do zarządzenia;

2) przy pracy w zbiornikach należy zapewnić stały nadzór;

3) bezpośredni przełożony, o którym mowa w pkt 1, powinien sprawdzić, czy przygotowania organizacyjne i techniczne zapewniają bezpieczeństwo pracownikom podczas wykonywania pracy w zbiornikach;

4) pracownikowi znajdującemu się w zbiorniku należy zapewnić możliwość udzielenia natychmiastowej pierwszej pomocy w razie nagłej potrzeby lub wypadku.

2. Prace w zbiorniku mogą być podjęte i prowadzone, po spełnieniu następujących wymagań:

1) zbiornik należy opróżnić i wstępnie oczyścić przez przemycie, przedmuchiwanie parą lub gazem obojętnym oraz przedmuchiwanie powietrzem; przedmuchiwanie zbiornika tlenem jest niedopuszczalne;

2) jeżeli praca w zbiorniku może być związana z zagrożeniem pożarowym, należy stosować niezbędne środki ochrony przeciwpożarowej;

3) znajdujące się we wnętrzu zbiornika grzejniki, urządzenia ruchome i inne mogące stworzyć zagrożenie należy odłączyć od źródeł zasilania;

4) bezpośrednio przed przystąpieniem do pracy wewnątrz zbiornika powietrze w zbiorniku należy zbadać na zawartość tlenu oraz gazów i par substancji sklasyfikowanych jako niebezpieczne;

5) temperatura powietrza w zbiorniku nie powinna się różnić od temperatury otoczenia o więcej niż 5°C (5 K);

6) zapewnienie niezbędnych środków ochrony zbiorowej i indywidualnej.

3. Przed wykonywaniem prac w kanale lub studziencie należy przewietrzyć dany odcinek kanału, pozostawiając otwarte włazy, oraz wyłączyć ten odcinek kanalizacyjny, a jeżeli to nie jest możliwe – maksymalnie ograniczyć spływ ścieków.

4. Bezpośrednio przed przystąpieniem pracowników do pracy w zbiorniku osoba kierująca pracownikami jest obowiązana poinformować ich o:

- 1) zakresie pracy, jaką mają wykonać;
- 2) rodzaju zagrożeń, jakie mogą wystąpić;
- 3) niezbędnych środkach ochrony zbiorowej i indywidualnej oraz o sposobie ich stosowania;
- 4) sposobie sygnalizacji między pracującymi wewnątrz zbiornika a asekurującymi ich na zewnątrz zbiornika;
- 5) postępowaniu w razie wystąpienia zagrożenia.

5. Pracownik lub pracownicy wykonujący pracę wewnątrz zbiornika powinni być asekurowani co najmniej przez jedną osobę znajdującą się na zewnątrz. Osoba asekurująca powinna być w stałym kontakcie z pracownikami znajdującymi się wewnątrz zbiornika oraz mieć możliwość niezwłocznego powiadomienia innych osób mogących, w razie potrzeby, niezwłocznie udzielić pomocy.

6. Pracownik wchodzący do wnętrza zbiornika powinien być wyposażony w odpowiednie środki ochrony indywidualnej, a w szczególności:

- 1) szelki bezpieczeństwa z linką umocowaną do odpowiednio wytrzymałego elementu konstrukcji zewnętrznej;
- 2) hełm ochronny i odzież ochronną;
- 3) sprzęt izolujący ochronny układu oddechowego.

7. Wyposażenie w środki ochrony indywidualnej osoby asekurującej powinno być takie, jak wyposażenie pracowników wchodzących do wnętrza zbiornika.

8. Niestosowanie ochron układu oddechowego jest dopuszczalne wyłącznie w warunkach, gdy zawartość tlenu w powietrzu zbiornika wynosi co najmniej 18 % oraz gdy w powietrzu tym nie występują substancje szkodliwe dla zdrowia w stężeniu przekraczającym najwyższe dopuszczalne stężenia czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy ani nie istnieje niebezpieczeństwo ich wystąpienia podczas przebywania pracownika w zbiorniku.

9. Decyzję o niestosowaniu przez pracowników ochron układu oddechowego w związku ze spełnieniem warunków, o których mowa w ust. 4, może podjąć jedynie osoba kierująca pracownikami.

10. W czasie przebywania pracowników wewnątrz zbiornika wszystkie włazy powinny być otwarte, a jeżeli nie jest to wystarczające do utrzymania wymaganych parametrów powietrza w zbiorniku – należy w tym czasie stosować stały nadmuch powietrza.

11. Wnętrze zbiornika powinno być oświetlone przy użyciu źródła światła elektrycznego o bezpiecznym napięciu.

12. Transport narzędzi, innych przedmiotów i materiałów wewnątrz zbiornika powinien odbywać się w sposób niestwarzający zagrożeń i uciążliwości dla zatrudnionych tam pracowników.

13. Jeżeli istnieje możliwość powstania stężeń wybuchowych w zbiorniku, należy zastosować środki zapobiegające wybuchowi.

14. Jeżeli praca ma być wykonana wewnątrz zbiornika zawierającego materiały płynne w którym istnieje możliwość utonięcia – niezależnie od zabezpieczenia odpowiednimi środkami ochrony indywidualnej – pracownik powinien być opuszczany do wnętrza na pomoście lub innym urządzeniu umożliwiającym bezpieczne wykonanie pracy.

§6.1. Przy wykonywaniu prac, o których mowa w §3 ust.1 pkt 3 (*prace przy użyciu materiałów niebezpiecznych*), należy przestrzegać następujących zasad:

- 1) pracodawca jest obowiązany informować pracowników o właściwościach fizycznych, chemicznych i biologicznych stosowanych w zakładzie pracy materiałów, półfabrykatów i wyrobów gotowych oraz o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa pracowników związanym z ich stosowaniem, a także o sposobach bezpiecznego ich stosowania oraz postępowania z nimi w sytuacjach awaryjnych;
- 2) materiały niebezpieczne należy przechowywać w miejscach i opakowaniach przeznaczonych do tego celu i odpowiednio oznakowanych;
- 3) pomieszczenia, aparatura, środki transportu, zbiorniki i opakowania, w których są stosowane, przemieszczane lub przechowywane materiały niebezpieczne powinny być odpowiednie do właściwości tych materiałów;
- 4) w czasie transportu, składowania i stosowania materiałów niebezpiecznych należy stosować odpowiednie środki ochrony zbiorowej i indywidualnej – chroniące pracowników przed szkodliwym lub niebezpiecznym działaniem tych materiałów;
- 5) zbiorniki, naczynia i inne opakowania służące do przechowywania materiałów niebezpiecznych powinny być:
 - a) oznakowane w sposób określony w odrębnych przepisach,
 - b) wykonane z materiału niepowodującego niebezpiecznych reakcji chemicznych z ich zawartością i nieulegającego uszkodzeniu w wyniku działania znajdującego się w nich materiału niebezpiecznego,

- c) wytrzymałe i zabezpieczone przed uszkodzeniem z zewnątrz odpowiednio do warunków ich stosowania,
- d) odpowiednio szczelne i zabezpieczone przed wydostawaniem się z nich niebezpiecznej zawartości lub dostaniem się do ich wnętrza innych substancji, które w kontakcie z ich zawartością mogą stworzyć stan zagrożenia,
- e) wypełnione w sposób zapewniający wolną przestrzeń odpowiednio do możliwości termicznego rozszerzania się cieczy w warunkach przechowywania, transportu i stosowania;
- 6) przechowywanie materiałów niebezpiecznych w pojemnikach i opakowaniach służących do środków spożywczych jest niedopuszczalne;
- 7) przy przechowywaniu ciekłego materiału niebezpiecznego w stałych zbiornikach należy:
 - a) stosować odpowiednie zabezpieczenia przed rozlewaniem i rozprzestrzenianiem się zawartości zbiornika w razie jego uszkodzenia, jak np. wanny, rynny, koryta, zbiorniki rezerwowe,
 - b) zapewnić urządzenie do bezpiecznego pomiaru ilości cieczy zawartej w zbiorniku,
 - c) uniemożliwić dostęp osób niepowołanych do miejsc, w których znajdują się zbiorniki.
- 8) składowanie, załadunek i transport materiałów niebezpiecznych z innymi materiałami stwarzającymi dodatkowe zagrożenie na skutek wzajemnego oddziaływania tych materiałów w przypadku uszkodzenia opakowania jest niedopuszczalne;
- 9) w pomieszczeniach powinny być wywieszone instrukcje określające sposób składowania, załadunku i transportu materiałów niebezpiecznych; z treścią instrukcji należy zapoznać pracowników zatrudnionych przy tych pracach;
- 10) pomieszczenia przeznaczone do składowania lub stosowania materiałów niebezpiecznych pod względem pożarowym lub wybuchowym oraz pomieszczenia, w których istnieje niebezpieczeństwo wydzielania się substancji sklasyfikowanych jako niebezpieczne, powinny być wyposażone w odpowiedni sprzęt i środki gaśnicze, środki neutralizujące, apteczki oraz odpowiednie środki ochrony zbiorowej i indywidualnej, stosownie do występujących zagrożeń;
- 11) pracownicy zatrudnieni w pomieszczeniach wymienionych w pkt 9 powinni mieć zapewniony stały dostęp do środków łączności na wypadek awarii, wybuchu lub pożaru;
- 12) sposób składowania i stosowania materiałów niebezpiecznych powinien zapewniać:
 - a) zachowanie temperatur, wilgotności i ochronę przed nasłonecznieniem stosownie do rodzaju materiałów niebezpiecznych i ich właściwości,
 - b) przestrzeganie ograniczeń dotyczących wspólnego składowania i stosowania materiałów;
 - c) ograniczenie ilości jednocześnie składowanych materiałów do ilości dopuszczalnej dla danego materiału i danego pomieszczenia,

d) zachowanie dodatkowych wymagań specyficznych dla składowania materiałów i ich stosowania;

e) rozmieszczenie materiałów w sposób umożliwiający prowadzenie kontroli składowania i składowanych materiałów;

13) szczegółowe warunki składowania i stosowania materiałów niebezpiecznych powinny być określone w szczegółowych instrukcjach BHP.

§7.1. Przy wykonywaniu prac, o których mowa w §3 ust.1 pkt 4 (*prace na wysokości*), należy przestrzegać następujących zasad:

1) prace na wysokości powinny być organizowane i wykonywane w sposób niezmuszający pracownika do wychylania się poza poręcz balustrady lub obrys urządzenia, na którym stoi;

2) przy pracach na: drabinach, klamrach, rusztowaniach i innych podwyższeniach nieprzeznaczonych na pobyt ludzi, na wysokości do 2 m nad poziomem podłogi lub ziemi niewymagających od pracownika wychylania się poza obrys urządzenia, na którym stoi, albo przyjmowania innej wymuszonej pozycji ciała grożącej upadkiem z wysokości, należy zapewnić, aby:

a) drabiny, klamry, rusztowania, pomosty i inne urządzenia były stabilne i zabezpieczone przed nieprzewidywaną zmianą położenia oraz posiadały odpowiednią wytrzymałość na przewidywane obciążenie,

b) pomost roboczy spełniał następujące wymagania:

- powierzchnia pomostu powinna być wystarczająca dla pracowników, narzędzi i niezbędnych materiałów,

- podłoga powinna być pozioma i równa, trwale umocowana do elementów konstrukcyjnych pomostu,

- w widocznym miejscu pomostu powinny być umieszczone czytelne informacje o wielkości dopuszczalnego obciążenia;

3) przy pracach wykonywanych na rusztowaniach na wysokości powyżej 2 m od otaczającego poziomu podłogi lub terenu zewnętrznego oraz na podestach ruchomych wiszących należy w szczególności:

a) zapewnić bezpieczeństwo przy komunikacji pionowej i dojścia do stanowiska pracy,

b) zapewnić stabilność rusztowań i odpowiednią ich wytrzymałość na przewidywane obciążenia,

c) przed rozpoczęciem użytkowania rusztowania należy dokonać odbioru technicznego w trybie określonym w odrębnych przepisach;

4) przy ustawianiu lub rozbiórce rusztowań oraz przy pracach na drabinach i klamrach na wysokości powyżej 2 m nad poziomem terenu zewnętrznego lub podłogi należy w szczególności:

a) przed rozpoczęciem prac sprawdzić stan techniczny konstrukcji lub urządzeń, na których mają być wykonywane prace, w tym ich stabilność, wytrzymałość na przewidywane obciążenie oraz zabezpieczenie przed nieprzewidywaną zmianą położenia, a także stan techniczny stałych elementów konstrukcji lub urządzeń mających służyć do mocowania linek bezpieczeństwa;

b) zapewnić stosowanie przez pracowników, odpowiedniego do rodzaju wykonywanych prac, sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości jak: szelki bezpieczeństwa z linką bezpieczeństwa przymocowaną do stałych elementów konstrukcji, szelki bezpieczeństwa z pasem biodrowym (do prac w podparciu – na słupach, masztach itp.);

c) zapewnić stosowanie przez pracowników hełmów ochronnych.

§8. Zobowiązuje się pracowników wykonujących prace, o których mowa w §1, oraz ich bezpośredniego przełożonego do zapoznania się z treścią niniejszego zarządzenia oraz jego przestrzegania.

§9. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

WOJT

mgr Katarzyna Kukielska

Pozwolenie nr
na wykonywanie prac szczególnie niebezpiecznych

1. Imię i nazwisko osoby/osób wykonującej/cych prace niebezpieczne:

- a)
- b)
- c)

2. Imię i nazwisko osoby/osób asekurującej/cych oraz bezpośrednio nadzorujących:

- a)
- b)
- c)

3. Miejsce pracy

4. Zakres wykonywanych prac z uwzględnieniem kolejności prac oraz imienny podział prac:

.....
.....
.....

5. Czas wykonywania prac (od dnia do dnia)

6. Rodzaj zagrożeń jakie mogą wystąpić

7. Środki zabezpieczenia:

- a) BHP
- b) ppoż
- c) inne

8. Sposób postępowania w sytuacji zagrożenia

.....
9. Instruktaż stanowiskowy pracowników w szczególności obejmujący:

.....
przeprowadził: Nazwisko i imię

– **wykonano** (podpis)

10. Odpowiedzialni za:

a) przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie toku prac:

Nazwisko i imię

– **wykonano** (podpis)

☐ **Zezwalam na rozpoczęcie prac wymienionych w pkt. 4**

Podpis/pieczątka kierownika

....., dnia